

Kvitsoy 2030

Kommuneplan – Samfunnsdel

Forord

Kvitsøy kommune har vært gjennom en omfattende prosess for å rullere kommuneplanen og legge føringer for samfunns- og arealutvikling på Kvitsøy fram mot 2030. Som underlagsdokumenter til kommuneplanen har flere temaplaner blitt utarbeidet.

Utgangspunktet for alt lokalt planarbeid er Kvitsøy kommunes visjon:

«Kvitsøys særpreg og kvaliteter som bærekraftig og levende kystsamfunn skal bevares, og samfunnsutviklingen i fremtiden skal skje med sterk grad av lokal styring og medvirkning.»

Lokalt planarbeid gir oss en gyllen mulighet til å legge føringer for hvor og hva vi vil med Kvitsøysamfunnet i årene frem mot 2030. Rogfast gir Kvitsøy spennende muligheter, men også utfordringer som vil kreve vanskelige avveininger. Fram mot 2030 skal vi prøve å styre samfunnsutviklingen på Kvitsøy med fornuftig balanse mellom utvikling og bevaring. Det er også viktig å være klar over at utviklingen i betydelig grad vil bestemmes av forhold vi lokalt ikke er herre over.

Politiske vedtak alene vil aldri gjøre Kvitsøy til et levende sted. Det er alle vi som bor på Kvitsøy som fellesskap som legger grunnlaget for framtida. Jeg er stolt over den frivillige innsatsen som vi hvert eneste år står sammen om for å skape liv og aktivitet her ute ved havet. Troen på at vi også fram mot 2030 skal holde oppe et godt samarbeid mellom kommune, venneforeninger og andre lokale frivillige lag og organisasjoner gjør meg optimistisk. Sammen skal vi videreutvikle og bevare Kvitsøy som levende og bærekraftig kystsamfunn.

Jeg oppfordrer flest mulig til å sette seg inn i innholdet i kommuneplanen og ev. benytte muligheten til å kommentere og gi innspill når utkastet legges ut til offentlig ettersyn.

Kvitsøy 10.05.2019
Mirjam Ydstebo
Ordfører

Innhold

1	Forord	2
2	Innledning	4
2.1	Revisjon av kommuneplanen	4
2.2	Formål, prosess og medvirkning	4
3	Sentrale planforutsetninger	6
3.1	Bærekraftig samfunnsutvikling	7
3.2	Rogfast-scenariet	8
4	Visjon og langsiktige mål for Kvitsøysamfunnet	10
4.1	Visjon	10
4.2	Langsiktige mål	10
4.3	Lokale verdier og kvaliteter	11
5	Samfunnsdelens satsingsområder og kommunens øvrige plansystem	12
5.1	Prioriterte satsingsområder	12
5.2	Koblingen mellom samfunnsdelen og kommunens øvrige plansystem	13
6	Utfordringer, mål og strategier	14
6.1	Kvitsøys befolkning - folketallsutvikling	14
6.2	Barn og unge	16
6.3	Folkehelse, helse og universell utforming	20
6.4	Energi, miljø, klima	24
6.5	Beredskap	27
6.6	Kulturlivet og kulturminner	28
6.7	Samferdsel og infrastruktur	33
6.8	Strandsone og friluftsliv	34
6.9	Næringslivet	36
6.9.2	Hotell på Kvitsøy	40
6.10	Kommunen som organisasjon	43
7	Veien videre – føringer for arealdelen	46
7.1	Arealbehov fra planprogrammet og andre vedtak	48
8	Handlingsdel	50

2 Innledning

2.1 Revisjon av kommuneplanen

Kommuneplanen er et overordnet styringsredskap som har sin forankring i visjon og langsiktige mål for den lokale samfunnsutviklingen. I arbeid med å rullere kommuneplanen for Kvitsøy for en ny planperiode frem mot 2030 er det naturlig å ta utgangspunkt i de mål og fremtidstanker som de som har hatt ledelsesansvaret i kommunen i tidligere tider har lagt til grunn for utviklingen frem til i dag. Politikere og kommuneadministrasjon har gjennom årenes løp funnet gode løsninger for de fellesskapsiltakene som lokalsamfunnet har hatt behov for.

I løpet av 2018 og 2019 har det blitt brukt mye tid på diverse temaplaner, annet relevant planarbeid knyttet opp mot kommuneplanen og medvirkning. Status og utfordringer for lokalsamfunnets og kommunens situasjon er blitt analysert og vurdert. Med dette som bakgrunn fremlegges nå visjon, langsiktige mål og strategier for samfunnsutviklingen på Kvitsøy fram mot 2030 i forslag til ny revidert kommuneplan med samfunns- og arealdel.

2.2 Formål, prosess og medvirkning

Kommuneplanen er kommunens overordnede redskap for langsiktig styring av kommunen, herunder grunnlag for administrasjonens arbeid med årlige budsjett dokumenter og den daglige driften.

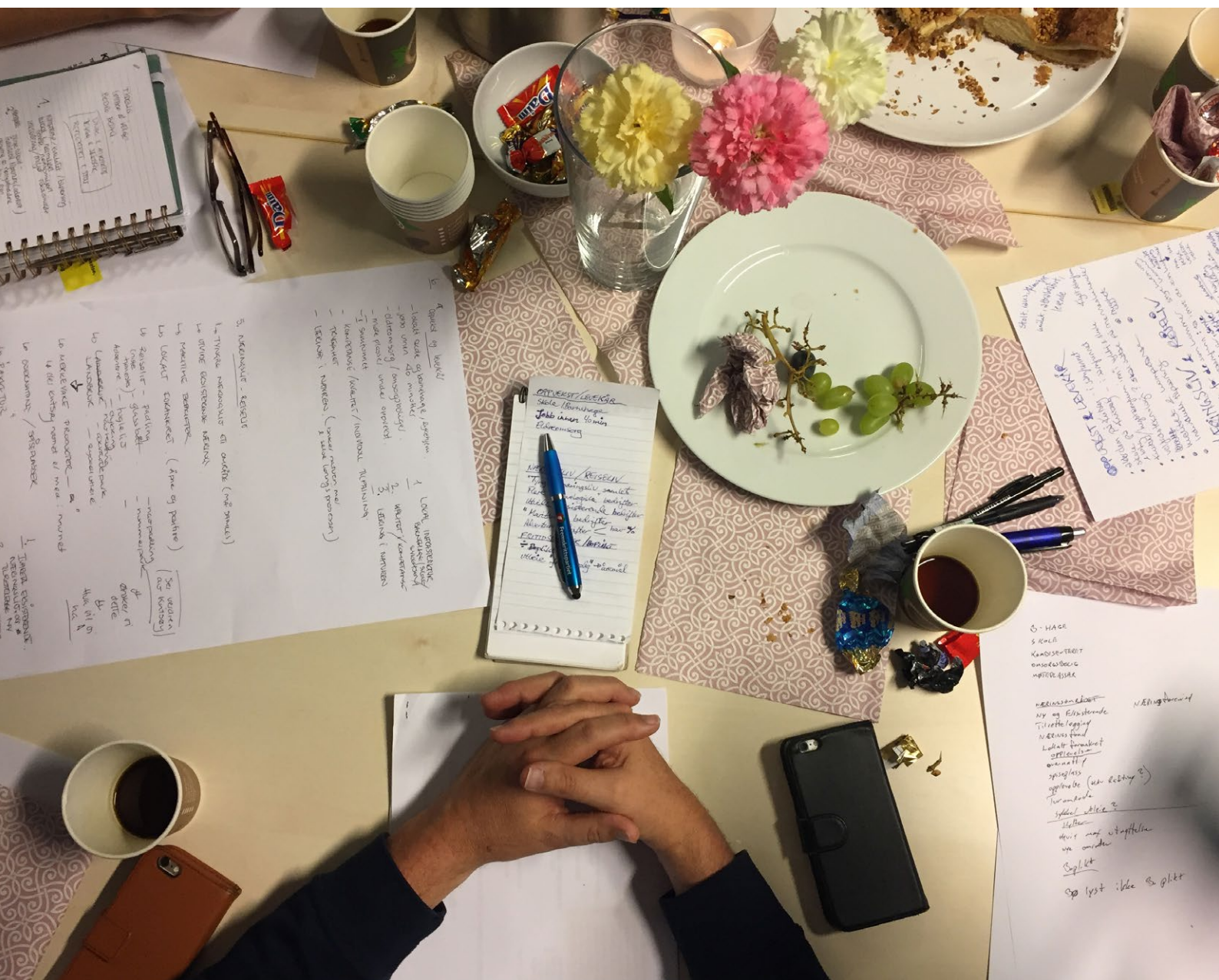
Planen er retningsgivende for den politiske aktiviteten og avgjørelser og prioriteringer i enkeltsaker, skal legges til grunn for kommunens vurderinger av ressursituasjon og utfordringer til enhver tid, samt gi føringer for de konkrete prioriteringene som må gjøres med utgangspunkt i de ressursene kommunen har til rådighet.

Kommuneplanen er langsiktig og utarbeides for en planperiode som strekker seg frem de neste 10-12 årene. Den inneholder en samfunnsdel og en arealdel. I samfunnsdelen inngår også en mer kortsiktig handlingsdel med prioriteringer for den kommende fireårsperioden. Hele kommuneplanen gjennomgås og revideres hvert fjerde år, mens handlingsdelen rulleres årlig som ledd i utarbeidelsen av kommunens årsbudsjett.

En politisk/administrativ arbeidsgruppe har hatt hovedansvaret for utarbeidelse av revidert kommuneplan. Gruppen har bestått av ordfører Mirjam Ydstebø, varaordfører Gro Steine, rådmann Andreas Polster, kommunalleder forvaltning og kultur Oddbjørg Sætre samt plan- og utviklingssjef Helge Koll-Frafjord. Formannskapet har vært styringsgruppe og har godkjent planforslaget som nå legges frem for kommunestyret.

Som underlagsdokument for revidert kommuneplan har det som nevnt vært utarbeidet diverse temaplaner og andre dokumenter med relevans for kommuneplanarbeidet. Rådmannens

ledergruppe har vært sterkt involvert i dette arbeidet. I tillegg har det vært leid inn noe ekstern konsulentbistand. Medvirkning og innspill til prosessen har skjedd gjennom flere folkemøter der Kvitsøy skole og barnehage også har vært involvert. Det har vært arrangert to folkemøter med godt oppmøte og engasjement. I tillegg har barnehage og skole bidratt med tegninger, tanker og ideer om Kvitsøys fremtid. Det ble arrangert workshop med kommunestyret og administrasjonen der ulike tema iht. planprogrammet ble drøftet. Alt dette har vært med på å gi en felles forståelse for hva en jobber med og for.

3 Sentrale planforutsetninger

Gode kommunale planer har sin hovedforankring i lokale naturgitte, strukturelle, sosiale og kulturelle forutsetninger, samt engasjement og medvirkning fra kommunens innbyggere, næringslivet, frivillige organisasjoner og andre interessenter. Det er kommunestyrets ansvar å sikre et sterkt lokalt eierskap til kommuneplanen og andre vedtatte politiske planer.

Samtidig må Kvitsøy som del av storsamfunnet forholde seg til premisser og utfordringer som kommune og lokalsamfunn har liten innvirkning på eller kontroll med, og som i praksis avgrenser det lokale handlingsrommet. Fremtiden bestemmes ikke bare av politiske prioriteringer i Kvitsøy kommunestyre, men også av nasjonale utviklingstrekk, situasjonen på arbeids- og boligmarkedet i regionen etc.

FNs bærekraftsmål og Rogfast-scenariet er to sentrale forutsetninger som legger føringer for alt planarbeid i Kvitsøy.

3.1 Bærekraftig samfunnsutvikling

Bærekraftig areal- og samfunnsutvikling er en av de nasjonale hovedforventningene til all kommunal planlegging. Gjennom FN har alle verdens land forpliktet seg til å legge 17 felles bærekraftsmål til grunn for samfunnsutviklingen. Målene omhandler følgende bærekraftsutfordringer:

Fattigdom

Sult

Helse

Utdanning

Likestilling mellom kjønn

Vann og sanitære forhold

Energi

Arbeid og økonomisk vekst

Innovasjon og infrastruktur

Ulikhet

Bærekraftige byer og samfunn

Forbruk og produksjon

Klima

Liv under vann

Liv på land

Fred og rettferdighet

Samarbeid om måloppnåelse

Status og utfordringer er til dels svært forskjellige fra land til land, og Norge er som ett av blant verdens fremste velferdssamfunn kommet svært langt i arbeidet med å oppfylle flere av målene. Vi har likevel på flere områder fortsatt mange og krevende bærekraftsutfordringer. Fordi ambisiøse mål fremfor alt oppnås ved systematisk arbeid med å bygge samfunnet nedenfra, med basis i lokale forhold og forutsetninger, må bærekraftig utvikling være en grunnleggende forutsetning i all langsiktig samfunnsplanlegging både lokalt og nasjonalt.

I den reviderte kommuneplanen skal Kvitøy etter beste evne løfte fram og synliggjøre bærekraftperspektivet gjennom mål og virkemidler på alle satsingsområdene i planen:

- Vi vil tilstrebe **sosial bærekraft** gjennom å arbeide for trygghet, livskvalitet og gode levekår for innbyggerne i kommunen.
- Vi vil tilstrebe **miljømessig bærekraft** gjennom å redusere klimautslipp og miljøskadelig praksis.
- Vi vil tilstrebe **økonomisk bærekraft** gjennom å forvalte våre samlede ressurser slik at vi evner å opprettholde et godt og forutsigbart velferdsnivå over tid.

“ Kvitøy det er «vi», Kvitøybuer og innflyttede, nordmenn og utlendinger ”

Fra føringsdokumentet til kommunestyret

3.2 Rogfast-scenariet

Rogfast, som etter planen skal stå ferdig mot slutten av virkeperioden for den reviderte kommuneplanen, vil markere et viktig tidsskifte og legge nye føringer for liv og virke både for innbyggerne, Kvitsøy som lokalsamfunn og kommunen. I arbeidet med rullering av kommuneplanen for perioden frem mot 2030 har vi så langt som mulig tatt høyde for de utfordringer som vi per i dag ser vil måtte tas tak i, i forbindelse med realisering av tunnelprosjektet. Samtidig er denne form for fremtidsplanlegging vanskelig og forbundet med betydelig usikkerhet. Det er naturligvis utfordrende å forutse hvordan fastlandsforbindelsen over tid vil påvirke utviklingen på Kvitsøy.

I arbeidet med denne rulleringen har en derfor bevisst valgt kun å vurdere utfordringer og muligheter og foreslå tiltak i lys av de foreliggende planer og den kunnskapen vi har om Rogfast per i dag. Behovet for nye oppdateringer av det kommunale plansystemet som følge av erfaring og ny kunnskap om hvordan fastlandsforbindelsen kommer til påvirke øysamfunnet og legge føringer for liv og virke i fremtiden, vil bli tatt opp i forbindelse med kommunestyrets behandling av kommunal planstrategi hvert fjerde år fremover i planperioden, første gang i 2021. Blant annet med bakgrunn i erfaring og kunnskap om virkninger av tilsvarende fastlandsforbindelser, for eksempel Rennfast, framstår følgende forhold som viktige faktorer å vurdere og ta stilling til i forbindelse med samfunnsplanleggingen på Kvitsøy fremover:

- Rogfast vil knytte sammen arbeidsmarkedet på begge sider av Boknafjorden og forventes å gi ny dynamikk i næringslivet både på Nord-Jæren og Haugalandet. Kvitsøy vil få en sentral plassering i dette bildet og blir liggende midt i den nye og utvidede bo- og arbeidsmarkedsregionen. Den strategiske plasseringen vil gi god tilgjengelighet både fra sjøsiden og via den landfaste tunnelforbindelsen.
- Fastlandsforbindelse vil ikke automatisk skape folkevekst, men gir nye muligheter for å gjøre øysamfunnet mer attraktivt som bosted. Bostedsattraktivitet avhenger av flere forhold: situasjonen på det regionale arbeids- og boligmarkedet, kommunens strategi og ambisjoner mht. utvikling av boligområder og utbyggingstakt, tilgang til lokale arbeidsplasser etc.
- Det er fremover på 2020-tallet grunn til å forvente økt konkurranse mellom kommunene i regionen om å tiltrekke seg nye innbyggere. Rogfast vil sannsynligvis gjøre Kvitsøy til en enda mer typisk pendlerkommune. I bompengerperioden vil pendlere som bruker egen bil til og fra jobb på fastlandet, måtte betale betydelig mer enn i dag. Inntil videre er det offentlige kommunikasjonstilbudet ikke avklart.
- Det nye kommunikasjonssystemet vil øke presset betydelig på veisystem og trafikksikkerhetsutfordringer i øysamfunnet. Dagens veinett er på ingen måte tilpasset den økte trafikken som må forventes når ferjer og hurtigbåter som fremkomstmiddel over fjorden erstattes av busser og privatbiler gjennom tunnelen. De trafikale infrastrukturutfordringene vil derfor måtte ha høy prioritet fremover i planperioden.
- Rogfast vil gi innbyggerne på Kvitsøy lettere tilgang til både handels- og kulturtilbud på fastlandet på Nord-Jæren. I kommuneplanprosessen har for eksempel ungdom gitt uttrykk for at de opplever fritidstilbudet som smalt og savner flere og mer varierte møteplasser. Her kan Rogfast gi nye muligheter. Bompengekostnader og offentlige kommunikasjoner kan representere en viss barriere mot betydelig «handels- og kulturlekkasje», men det er viktig å tenke gjennom og legge føringer for hvordan lokal handelsnæring og frivillig kultur- og idrettsaktivitet ønsker å forholde seg til den nye «konkurransesituasjonen».
- Med nye kommunikasjoner vil Kvitsøys unike kystnatur og kulturlandskap bli langt lettere tilgjengelig for flere. Det gir øysamfunnet nye muligheter som besøksmål og vil sannsynligvis øke pågangen for utbygging og tilrettelegging for flere fritidsboliger og vekst innenfor reiselivsnæringen. En slik utvikling vil bety at det unike og samtidig sårbare kystsamfunnet vil møte og måtte ta stilling til spenningsfylte dilemma og kryssende interesser. Sårbarhet i spenningsfeltet mellom vekst og utbygging versus kulturminne- og landskapsvern, samt avveining mellom vilkår for fritidsbebyggelse og boplikt, er sannsynlige krevende utfordringer.
- Uansett hvor stor eller liten veksttaket vil bli etter Rogfast, vil Kvitsøy som et lite kystsamfunn og en av Norges minste kommuner ha få innbyggere og begrenset økonomisk muskelkraft og kompetanse til å ta store og viktige løft på egne skuldre. Utviklingen vil sette store krav til langsiktig planlegging og økonomiforvaltning. Større investeringer og satsinger vil være avhengig av samarbeid og ekstern bistand fra offentlige aktører, næringsliv og andre private institusjoner.

“ Vi har det helt bra her og det skal komme en ny tunnel. Da den kommer blir det mer folk her ”

Sitat elev mellomtrinnet (5.7.klasse)

4 Visjon og langsiktige mål for Kvitsøysamfunnet

Utgangspunktet og hovedspørsmål i arbeidet med å rullere gjeldende kommuneplan for Kvitsøy har vært:

-Hvordan kan vi fremme en optimal og langsiktig bærekraftig lokalsamfunnsutvikling i Kvitsøy, i første omgang frem til 2030, til beste for innbyggerne og for hele øysamfunnet?

“ Liv i husene og lys i vinduene ”

Sitat fra kommunestyreworkshopen

4.1 Visjon

Gjennom hele planprosessen har det vært bred enighet om å holde fast på visjonen i gjeldende kommuneplan og legge denne til grunn for utviklingen også i kommende planperiode:

Kvitsøys særpreg og kvaliteter som bærekraftig og levende kystsamfunn skal bevares, og samfunnsutviklingen i fremtiden skal skje med sterk grad av lokal styring og medvirkning.

4.2 Langsiktige mål

Samfunnsutvikling innebærer bevegelse og forandring. Den lokale utviklingen på Kvitsøy i neste planperiode skal skje i balanse mellom tradisjon og fornyelse. Forandringer skal ha lokal forankring. Det foreslås tre overordnede og langsiktige mål for utviklingen frem mot 2030:

- Vi skal verne om og forvalte med ansvar og klokskap vår unike og sårbare kystnatur, vår stolte historie og kulturarv og våre lokale tradisjoner.
- Vi skal videreutvikle Kvitsøy som attraktivt bosted og besøksmål med vakkert og rent kystlandskap, kulturopplevelser og sjarmerende, trygge og inkluderende bomiljø.
- Vi skal møte nye utfordringer og muligheter med åpenhet, kreativitet og innovasjonskultur og legge grunnlag for bærekraftig verdiskaping.

4.3 Lokale verdier og kvaliteter

I medvirkningsprosessen er blant annet ulike verdier og kvaliteter trukket fram som viktige for å bidra til at Kvitsøy fremover fortsatt vil være et attraktivt sted å bo og arbeide, ha fritidsbolig eller komme innom mer sporadisk som turist eller gjest. Disse er forsøkt gjengitt og beskrevet i avsnittet under.

Et levende og spennende lokalsamfunn er kjennetegnet av verdier som åpenhet, respekt, dristighet og skikkelighet. Godt naboskap og vennskap, positiv vertskapskultur, fremsnakking og empati har blitt trukket frem. Sammen med en kombinasjon av mangfold og samhold, vilje til å inkludere, fellesskap og aktiv deltakelse/dugnadskultur.

Bevissthet på egne kvaliteter og muligheter, kombinasjon av dristig nytenkning og sterk vilje til bevaring og bærekraftig forvaltning. Investering i lokal verdiskaping og merkevarebygging med basis i lokale forutsetninger, spesielt fokus på blågrønne næringer og lokalprodusert mat. Det har vært bred enighet om at fokus på kultur, nærhet og trygghet skal være lokale suksesskriterier som synliggjøres gjennom politiske og administrative beslutninger, aktivitet i regi av frivillige organisasjoner og andre ressursmiljø og personligheter/ambassadører som løfter frem og markedsfører Kvitsøys særpreg og merkevareprodukter.

Tydelig og ansvarlig, men samtidig dristig og stolt markedsføring av Kvitsøy, med bruk av virkningsfulle pedagogiske og kommunikative ferdigheter og metoder som vårt beste «våpen». Et tydelig lederskap og lojalitet mot felles beslutninger som fattes. Lokal stolthet på vegne av egen kommune, kombinert med bevissthet om at Kvitsøy er en del av et større regionalt fellesområde. Erkjennelse av behov for samarbeid utover kommunens grenser og positiv vilje til

å bygge allianser og bidra konstruktivt inn i ulike typer samarbeidsnettverk.

Et spesielt og unikt kystsamfunn med stort fokus på natur-/landskapsvern og byggeskikk og prioritering av aktivt samarbeid med lokale og eksterne ressurser. Bevissthet på å «fortelle vår egen historie» gjennom bilder, tekst og intervjuer som tydeliggjør Kvitsøys visjon og historie, ambisjoner, fremtidsdrømmer, verdier og mål. Den lokale fortelling skal vise at vi har en plan for Kvitsøy.

5 Samfunnsdelens satsingsområder og kommunens øvrige plansystem

5.1 Prioriterte satsingsområder

“ Vi kjenner hverandre, har omsorg for hverandre og hjelper og bryr oss om hverandre ”

Sitat fra kommunestyreworkshopen

Planprogrammet for kommuneplanen slo fast at satsingsområdene i gjeldende kommuneplan skal videreføres i den reviderte planen. Som grunnlag for oppdatering av samfunnsdelen, slik at utfordringsbildet skal tilpasses bedre til den situasjon og de utviklingsscenarier Kvitsøy som samfunn står overfor frem mot 2030, har det som nevnt vært gjort flere grundige utredninger gjennom egne temaplaner. Nye forhold og vurderinger som er fremkommet i disse planprosessene, er lagt til grunn for mål og strategier i den reviderte samfunnsdelen.

Dette er planens ti prioriterte satsingsområder:

1. Kvitsøys befolkning – folketallsutvikling og stedsutvikling
2. Barn og unge
3. Folkehelse, helse og universell utforming
4. Energi, miljø, klima
5. Beredskap
6. Kultur og kulturminner
7. Samferdsel og infrastruktur
8. Strandsone og friluftsliv
9. Næringslivet
10. Kommunen som organisasjon

5.2 Koblingen mellom samfunnsdelen og kommunens øvrige plansystem

Samfunnsdelens satsingsområder legger viktige føringer for oppfølging av kommuneplanens mål og strategier og videreføre arbeidet med fag- og temaplaner. Samfunnsdelen inneholder mål (Dette vil vi) og strategier (Slik vil vi gjøre det) for hvert satsingsområde, men angir ikke mer detaljerte og konkrete tiltak. Slike vil utvikles gjennom egne fag- og temaplaner og det fireårige handlingsprogrammet, kostnadsberegnes og innarbeides i de årlige budsjettokumentene.

For å sikre en nødvendig og reell kobling mellom kommuneplanens samfunnsdel og handlingsdel med økonomiplan har kommunens tjenestoområder en viktig rolle. De folkevalgte vedtar i kommunestyret innholdet i samfunnsdelen og gir dermed hovedretningen for den lokale samfunnsutviklingen. Administrasjonen med ansvar for de ulike tjenestoområdene har et selvstendig ansvar for å klarlegge hvilke

av samfunnsdelens satsingsområder som angår dem og følge opp sitt ansvar gjennom arbeid med temaplaner og kommuneplanens handlingsdel med økonomiplan.

Handlingsdelen med økonomiplan skal synliggjøre hvordan mål og strategier for hvert satsingsområde i samfunnsdelen følges opp i praksis. Dette kan gjøres gjennom en oppsummerende oversikt i et innledende kapittel i økonomiplanen, men det skal også synliggjøres i omtalen av hvert enkelt tjenestoområde. Videre skal rådmannen gjennom arbeidet med årsoppgjøret/resultatrapportering vurdere og få fram hvorvidt kommunen går i den retning kommunestyret har vedtatt gjennom kommuneplanens samfunnsdel. Utarbeidede indikatorer for hvert satsingsområde vil være et nyttig styringsverktøy når en skal evaluere måloppnåelse og grunnlaget for videre politiske prioriteringer. Satsingsområdenes mål og strategier vil bli gjenstand for vurdering i kommunestyret i forbindelse med behandling av kommunal planstrategi hvert fjerde år.

“ Ta vare på det gode vi har ”

Sitat fra elev på mellomtrinnet (5.-7. klasse)

6 Utfordringer, mål og strategier

Dette kapittelet inneholder en kort gjennomgang av status og utfordringer med mål og strategier for hvert av satsingsområdene i den reviderte samfunnsdelen.

6.1 Kvitsøys befolkning - folketallsutvikling

Kvitsøy er et lite samfunn. Folketallet har de siste ti årene variert mellom 519 og 542 innbyggere. Det var registrert 516 fastboende i Kvitsøy pr. 4. kvartal i 2018. Det foreslås i revidert kommuneplan å videreføre befolkningsmålet i gjeldende kommuneplan om å oppnå en jevn og stabil utvikling opp mot et måltall på 700 fastboende. Med et slikt folketall kan det bli bedre forutsigbarhet i kommunal service og stabile økonomiske rammebetingelser.

I forbindelse med Rogfastprosjektet ble det i 2007 gjennomført en konsekvensanalyse som konkluderer med at Kvitsøy kan tåle en befolkningsøkning til 750-1000 innbyggere. En slik befolkningsøkning kan sannsynligvis også skje uten at en trenger å bygge ny barnehage og skole. Ved realisering av ca. 70 boenheter på Melinggarden, samt fortetting i allerede avsatte boligområder, vil Kvitsøy ha tilstrekkelig boligkapasitet til å oppfylle et vekstmål på ca. 700 innbyggere i 2030.

Å stipulere et befolkningsanslag på Kvitsøy i 2030 er selvsagt forbundet med stor usikkerhet. Selv om erfaringsgrunnlaget viser at innbyggertallet i kommunen har vært forholdsvis stabilt over tid, er det ikke gitt at utviklingen videre fortsatt vil være stabil. Rogfast representerer her en spesiell usikkerhetsfaktor. Kommunens håndtering av regelverket for boplikt vil også

ha betydning, da dagens unntaksordning for boplikt for eiendommer som overtas av slektninger i praksis betyr at noen helårsboliger omgjøres til fritidsbolig hvert år.

På to folkemøter som ble avholdt våren 2018 ble det klart at målet om helårsbosetting fortsatt står sterkt blant innbyggerne. Helårsbosetting skal derfor også ligge som en premiss i det videre kommuneplanarbeidet frem mot 2030. Det er derimot ulikt syn blant innbyggere på om boplikt er det rette virkemiddelet for å bidra til helårsbosetting, og i hvilken grad det skal legges til rette for utbygging av fritidsboliger («hytter»). Hvis målet er størst mulig grad av helårsbosetting i Kvitsøy kommune synes dette i lokal utstrekning best oppnådd gjennom fortsatt nedsatt konsesjonsgrense. Dette har også nylig vært til politisk behandling, og det ble vedtatt at forskrift om nedsatt konsesjonsgrense videreføres slik den er i dag. I tillegg er det vedtatt at det skal igangsettes et arbeid hvor målsettingen er å øke bolyst på Kvitsøy.

I gjeldende regelverk er det slik at det ikke er lov å erverve en tomt fra kommunen/ eller privatperson i et område som er regulert til boligformål å føre opp en bolig og bruke det som fritidsbolig. For å bygge opp under målet om helårsbosetting og for å være i tråd med gjeldende praksis samt forenkle saksbehandlingen i slike saker, er det også vedtatt at konsesjonsfriheten settes ut av kraft for ubebygde tomter.

“ Vi er landes minste kommune, men vi har mye å by på ”

Fra føringsdokumentet til kommunestyret

Kvitsøy kommune skal fortsatt føre en restriktiv hyttepolitikk. Kommunen er positiv til meget godt begrunnede hytteprosjekter innen landbruk, prosjekter som viser at gården ønsker å etablere en langsiktig bærekraftig attåtnæring.

Fremover i planperioden vil Kvitsøy, i likhet med de fleste kommuner i Norge få flere pensjonister og pleietrengende. Kommunen har som mål for framtidens omsorgstilbud å tilby hjelp og pleie lengst mulig i egen bolig. Det vil medføre at dagens sykehjemskapasitet kan være tilstrekkelig frem til 2030. I tilknytning til kombisenteret vil det ved behov være mulig å supplere med noen få sykehjemsrom i dagens biblioteklokaler.

Kvitsøy kommune må også i sin planlegging ta høyde for at andelen hytteeiere og turister er svært høy i forhold til den fastboende befolkningsmengden. En konkret utfordring er at skillet mellom bolig og fritidsbolig blir mer og mer utvisket. Samtidig representerer hytteeiere og turister en ressurs for lokalsamfunnet og bidrar til å opprettholde service og tjenestetilbudet i kommunen. Turistene er særlig viktige for deler av næringslivet og kan være en ressurs også innen kultursektoren. Hvordan en skal beregne kapasiteten på tjenestetilbudene slik at også hytteeiere og andre turister får de tjenestene de har behov for og krav på, er en utfordring.

For å oppnå en jevn og bærekraftig befolkningsvekst er det viktig å planlegge og tilrettelegge for at flere unge familier flytter til kommunen. Det vil også ha positiv betydning for barne-/elevtallet i barnehagen og skolen. Barn og unge representerer fremtiden, og det er viktig at deres behov og ønsker blir tatt hensyn til i den kommunale planleggingen. Kvitsøy er opptatt av å følge opp rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen.

Slik vil vi ha det:

- Det er et mål at flere skal kunne bo og arbeide i Kvitsøy, og at flere av lokalsamfunnets bolighus skal kunne tas i bruk som helårsboliger.
- Gjennom å tilrettelegge for videre boligutbygging og utnytte eksisterende arealer til fortetting tas det høyde for en befolkningsvekst opp til cirka 700 innen år 2030.

Slik vil vi gjøre det:

- I planperioden frem mot 2030 skal det planlegges for en gradvis utbygging av ca. 45 nye eneboliger og rekkehus og 20-25 nye leiligheter. Det foreslås ikke lagt ut nye områder for boligutbygging i kommuneplanens arealdel, men det åpnes for vekst ved utbygging og fortetting i allerede avsatte arealer i/ rundt Ydstebøhavn og Leiasundet.
- Opprettholde lokal forskrift om nedsatt konsesjonsgrense («boplikt»).
- Utrede mer generelle tiltak for økt bolyst i Kvitsøy kommune.
- Innarbeide i lokal forskrift at konsesjonsfriheten settes ut av kraft for ubebygde tomter.

“Jeg har det ganske flott her på Kvitsøy, siden det finnes så mange ting vi kan gjøre her ”

Sitat elev mellomtrinnet (5.7.klasse)

6.2 Barn og unge

Kvitsøy er opptatt av at det skal være godt for barn og unge å vokse opp på Kvitsøy. Et godt oppvekstmiljø er et solid fundament for livskvalitet og helse i voksen alder. En god og trygg barndom styrker og motiverer ungdom til å gjennomføre skolegang og utvikle seg til selvstendige og trygge voksne som kan stå på i yrkes- og samfunnsliv og selv ta foreldreansvar.

Et lite og oversiktlig lokalsamfunn som Kvitsøy kan tilby gode oppvekstsvilkår for barn og unge. Små forhold hvor alle kjenner alle er med på å gjøre både barn og foresatte trygge. Positive oppvekstfaktorer er nærhet til natur, sjø, vær og vind. Korte avstander og lite trafikk gjør at sykkelen kan brukes til og fra skole og aktiviteter. Storfamilien og familietradisjonene står ofte sterkt. Foresatte på Kvitsøy vurderes i hovedsak som ressurssterke og følger godt opp barna sine.

Et lokalsamfunn med bare en skole og en barnehage er med på å gjøre oppvekst- og nærmiljøet kjent for barna fra de tidligste årene. De opplever i stor grad å treffe de samme barna og voksne igjen i de ulike fritidsaktiviteter. Samlokalisering av barneskole og ungdomsskole bidrar til at barna leker mye på tvers av aldersnivå. Trivselen blant barna og de unge er relativt høy, selv om

en del ungdom uttrykker at de etter hvert kan oppleve fritidstilbudet noe smalt.

Kvitsøy er som nevnt oversiktlig og gjennomsiiktig. Barna er synlige, det er få å «gjemme» seg bak. Dette gjelder spesielt i skolesammenheng. Barnekulla varierer, og ved få jevnaldrende kan det være vanskelig å finne venner. Da er det fint å kunne ha venner på ulike alderstrinn. Men for barn som føler seg annerledes kan det bli viktig å ikke skille seg ut. Ulikheter blir ikke dyrket, heller begrenset. Tiltak som gir barn og unge trygghet og trivsel skaper gode oppvekstmiljø. Forskning understreker betydningen av å oppdage risikofaktorer tidlig hos det enkelte barn. Dette er viktig for å kunne bidra raskt med støtte i barnets utvikling. Både i helsestasjon, barnehage og skole er det viktig å fange opp barn med særskilte behov på et tidligst mulig tidspunkt. Kommunen skal ha nødvendig kunnskap, gode støttesystemer og verktøy til å gi riktig hjelp til rett tid. Barnehage og skole jobber kontinuerlig for å sikre at barn ikke faller utenfor, blant annet gjennom samarbeid med andre instanser. Forskning viser at terskelen er høyere i mindre samfunn i forhold til å melde fra om mistanke om vold, overgrep og mobbing. Dette er personalet i barnehage/skole bevisst på, og det drøftes i forskjellige fora. Barnehagen har utarbeidet beredskapsplaner i forhold til mistanke om

vold/overgrep og hvordan melde ifra. Skolen reviderer kontinuerlig planer i forhold til trygt og godt skolemiljø iht. lovverket. Info i disse planene tas opp årlig, og revideres. Personalet skal til enhver tid skal være oppdatert, ha et «trent øye», for at de så tidlig som mulig avdekker endringer/avvik i barns væremåte og oppførsel.

Barnehagestyrer og rektor er en del av et ressursteam i kommunen som møtes fire ganger i året. Her deltar PPT, helse- og sosialkonsulent, helsesøster, sosiallærer, ansvarlig for spesial pedagogisk undervisning på skolen og barnevern. Generelle utfordringer blir diskutert og forskjellige temaer drøftes. Er det spesielle saker, møtes de ressursene som har ansvar i enkeltsaker.

Barnehagebygget fra 1991 har hatt behov for en del oppussing de siste årene. Barnehagepersonalet anser nå barnehagens indre og ytre miljø som funksjonelt for dagens brukere. En helt ny barnehage anses derfor ikke som nødvendig. I forhold til areal kan barnehagen romme opp mot 40 barn, men det sees ikke på som pedagogisk forsvarlig eller hensiktsmessig. Det er heller ikke mulig garderobeplass til så mange. Om barnetallet øker fast/varig til ca. 30 barn, vil det være hensiktsmessig å bygge et nytt tilbygg/avdeling. Disse tallene må ses i sammenheng med alder på barna. Det kan også komme nye krav til barnehagens innhold og bygningsmasse som kan medføre slike behov. Kostnadene for en ny barnehageavdeling må vurderes når behovet melder seg, men vurderes uansett som overkommelig.

Skolebygget bærer preg av å være bygget innenfor ulike tidsepoker, noe som medfører en mangelfull utnyttelse av plassen. Skolen har flere ganger, lite grupperom og stor størrelsesvariasjon av klasserommene. Dette medfører lite forutsigbarhet i plassering av klassene i forhold til alderstrinn. Ved økning av elevtall og barn med behov for tilrettelegging av de fysiske forhold, må universell utforming bedres. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) publiserte i 2018 «Veikart – Universelt utformet nærscole 2030». Veikartet

beskriver en utvikling som vil gjøre alle norske grunnskoler universelt utformet innen 2030, med kartlegging innen 2022. Kartleggingen skal gjøres av den enkelte kommune. Veikartet inneholder konkrete anbefalinger og er et forslag til regjeringen.

Opplæringsloven §8-1 gir alle elever en lovfestet rett til å gå på den skolen de sogner til. Dette vil ikke være mulig uten en oppjustering av tilgjengeligheten i bygget, om skolen/kommunene mottar et barn med spesielle behov i dag. En kartlegging av tilgjengelighet i kommunen 18.08.2016 viste blant annet mangler som heis og elektriske døråpnere på skolen. Det anbefales likevel at kommunen avventer videre tiltak i påvente av behandlingen av ovennevnte forslag til regjeringen. Selv om en bedre universell utforming er ønskelig allerede nå, er det ryddig at kommunen i forkant vet hvilke krav som kommer før tiltak settes inn. I tillegg er det mulig at krav fra regjeringen utløser

“Jeg er glad for at jeg bor på Kvitsøy og ikke i byen der det er så mye trafikk. Det er trygt å bo på Kvitsøy, vi kan jo være ute om kvelden ”

Sitat elev mellomtrinnet (5.7.klasse)

økonomiske midler til gjennomføringen av utformingen (s. 19, Veikart -Universelt utformet nærscole 2030, Bufdir).»

Før eller senere trenger Kvitsøy en ny skole, kanskje om 10 til 20 år. Dersom kommunen da er en egen kommune, vil et nytt skolebygg 1. – 10. klasse ha en kostnadsramme på minst 30 millioner kroner (2019 kroner). Dette blir en investering som kommunen trenger hjelp til. Spørsmålet om ny skole må vurderes kontinuerlig.

Når det gjelder barnehagen og skolens ytre miljø, kommer den til å endre seg noe. I forbindelse med Rogfast vil det bli etablert ny vei i dagen på Kvitsøy fra tunnelåpningen til «idrettsparken». Veien vil bli lagt øst for KIL sitt idrettshus og aktivitetshallen. Dagens vei fra bedehuset bort til krysset Leiasundveien/Nordbøveien vil bli fjernet når Rogfast åpnes. Det er et ønske å omregulere området mellom barnehage/skole og aktivitetshallen til offentlige formål/friområde. Området mellom barnehage, skole og aktivitetshall vil bli mer oversiktlig når veien legges om, i forbindelse med Rogfast. En utvidelse av uteområdene vil være med å bedre trafiksikkerheten, tilrettelegging av ulike aktiviteter og kan bidra til et større og mer variert aktivitetstilbud i barnehage og skoletiden. Dette kan føre til et tryggere og spennende miljø for barna.

Skolegården burde vært noe større. Det foreligger allerede i dag utkast til planer for å kunne ta i bruk arealet mellom skole og aktivitetshall som en del av skolens og barnehagens uteområde. Dette vil bli nærmere utredet i arbeidet med kommuneplanens arealdel. Framtidig atkomst og parkeringsløsning, av- og påstigning for barnehage/skole må da ses nærmere på. Det er ønskelig, fra skole og barnehage, at kun varelevering og nødetater kjører inn til bygningene. Parkering av personbiler kan legges noe i utkanten av området, slik at barnas trafiksikkerhet blir ivaretatt.

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy har som mål å skape et oppvekstmiljø der alle barn og unge, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, opplever å høre til og være inkludert i lokalsamfunnets fellesskap. Det legges stor vekt på kvalitet i opplæring og omsorg med gode muligheter for lek, læring og utvikling i trygge, helsefremmende og miljøvennlige omgivelser.
- Kommunen skal sørge for at barn og unge som trenger tilrettelagt opplæring og omsorg får god og forsvarlig oppfølging. Arealer og anlegg skal bygges ut i takt med behovet i barnegruppene og tilrettelegges så langt mulig i samsvar med gjeldende standarder for universell utforming.

Slik gjør vi det:

- Følge opp handlingsplan i oppvekstplanen.
- Barnehage og skole skal samarbeide tett for å utvikle et helhetlig pedagogisk oppvekstilbud med høy faglig kvalitet og «blågrønn» profil.
- Ha rett kompetanse og gode verktøy for å gi rett hjelp til barn som trenger det gjennom tidlig innsats på et faglig og psykososialt nivå.
- I årene fremover skal barns og unges trygghet og livssituasjon etter åpningen av Rogfast stå høyt på kommunens dagsorden.
- Barnetråkk skal registreres.
- Det planlegges for utbygging av flere turstier og friområder med kort avstand til der barn og unge bor.

6.3 Folkehelse, helse og universell utforming

Å fremme god folkehelse og utvikle et samfunn som er tilpasset og inkluderer alle grupper og alderstrinn i befolkningen er et viktig nasjonalt mål. Det viktigste folkehelsearbeidet skjer lokalt og berører folks hverdag. Et godt og tett samspill mellom offentlige etater på alle nivå, frivillige organisasjoner og hver enkelt innbygger er avgjørende for å oppnå best mulige resultater i folkehelsesatsingen.

Et levende og spennende lokalsamfunn er kjennetegnet av verdier som åpenhet, respekt, dristighet og skikkelighet. Godt naboskap og vennskap, positiv vertskapskultur, fremsnakking og empati har i folkemøtene blitt trukket frem. Sammen med en kombinasjon av mangfold og samhold, vilje til å inkludere, fellesskap og aktiv deltakelse/ dugnadskultur et dette med på å fremme god folkehelse på Kvitsøy. Det er nært og trygt på Kvitsøy. Kvitsøybuen bor tett, og det er lett å engasjere seg. En tar godt vare på hverandre og det er et sterkt og stolt fellesskap. Men det er også kommet frem på folkemøtene at det tette lille samfunnet kan ha sine utfordringer.

“ Psykisk og fysisk helse henger sammen ”

Sitat fra kommunestyreworkshopen

En viss følelse av å ekskludere og en tilnærming til ting som til tider er noe svart-hvitt har blitt nevnt. Det er også blitt sagt at kvitsøybuen kan være noe gammelmodig og selvgod, og trenger å nytenke og nyskape.

Det er nedfelt en oppsummering fra folkemøtene som sier blant annet følgende:

“Samler vi oss om mulighetene og stiller opp for hverandre, sikrer attraktivitet og muligheter, slutter med tull og tøys, benytter muligheten til å legge en plan for fremtiden nå, og tenker langsiktig, er det ingen som kan slå oss, selv om vi er landets minste kommune.”

Når det gjelder helsetilstanden i Kvitsøy, er den god i forhold til gjennomsnittet i befolkningen. Kommunen er opptatt av å satse på forebygging av god helse for alle aldersgrupper. Skole og barnehage er viktige arenaer for de yngste, og et mangfold av aktiviteter for alle aldersgrupper i aktivitetshallen fremmer god folkehelse i hele befolkningen. Å tilrettelegge for sosiale møteplasser for alle vil bli stadig viktigere, blant annet når Kvitsøybuen om noen år mister ferja/hurtigbåten som viktig treffpunkt. Kommunen skal ta et spesielt ansvar for å bistå grupper som trenger bistand og hjelp til å oppfylle sine sosiale behov. Et særskilt fokus skal vi ha på Veteraner (dvs. personer som har deltatt i internasjonale operasjoner/tjeneste for Norge).

Store utfordringer er lagt til kommunal sektor, og flere vil komme. Gapet mellom kommunens ressurser og forventningen fra omgivelsene vil bli enda større i fremtiden. Vi blir eldre, vi lever lengre med kroniske og sammensatte sykdommer, og det er lagt opp til brukermedvirkning i alle ledd. Samhandlingsreformen er kommet for å bli, og representerer et ønske om å yte de beste helsetjenestene som er mulig. Som kommune må en ta innover seg den utviklingen som skjer i samfunnet for øvrig,

og tilrettelegge for å gi den enkelte et godt og trygt helsetilbud. Kvitsøy kommune har på flere områder vært forskånet noen utfordringer som andre kommuner opplever. Det vil dermed ikke si at en i framtiden ikke vil oppleve de samme utfordringene. Føre-var prinsippet, og forebygging heller enn behandling er viktig. Kvitsøy har i dag gode samarbeidsavtaler som fungerer godt, og har klart å hele tiden holde følge med

de krav som har kommet. Rekruttering og kompetanse vil bli svært viktig framover, og bør holdes høyt oppe i de kommende årene. Krav og økonomi følger ikke alltid hverandre, og det er derfor av vesentlig betydning å alltid tenke kost-nytte i alle ledd av helsetjenesten. Det er svært krevende å spare penger innen helsesektoren, og kanskje bør heller ikke det være et hovedmål for sektoren. Derfor er det av avgjørende betydning å heller ha

Slik vil vi ha det:

- Sikre felles deltakelse og forståelse for våre utfordringer og muligheter, tenke positivt og snakke hverandre og hele øya opp. Ikke tillate baksnakking, hvissing og tisking, og mangel på deltakelse i våre beslutninger. Godt naboskap, dristige tanker og ulikheter er våre suksesskriterier skal vi lykkes med å være oss selv og samtidig en del av noe større.
- Kommunens folkehelseplan skal revideres.
- Sikre gode rutiner og samhandling mellom helse – plan.
- Planlegge bomiljøer som fremmer aktivitet og trivsel.
- Involvere skoler, frivillige, nærmiljø, arbeidsliv med mer.
- Kommunen skal sammen med tjenestemottakere og pårørende skreddersy hjelp og støtte med sikte på at den enkelte i størst mulig grad kan leve mest mulig selvstendig og mestre sitt eget liv både fysisk, kognitivt og sosialt.
- For å sikre en aktiv og forsvarlig beredskap i møte med alle typer og grader av pleie- og omsorgsbehov, spesielt for de som trenger heldøgnspleie, skal kommunen ha et aktivt samarbeid med nabokommuner, fylke og statlige helseforetak.

fokus på rette prioriteringer innen helse- og omsorgstjenestene i Kvitsøy kommune.

Trivsel og livskvalitet svekkes i perioder nå helsa skranter; høy alder gjør folk spesielt sårbare for sykdom og helsesvikt. Norge har som overordnet politisk mål at alle så langt de evner skal kunne delta aktivt i samfunnet, og det er nedfelt i lover og forskrifter at ingen skal diskrimineres eller utestenges fra samfunnslivet pga. sykdom eller handikap.

Det er derfor en kommunal oppgave å se til at universell utforming settes som standard i alle nye offentlige bygg og uteområder.

En grovanalyse konkluderer med at det i Kvitsøy er behov for konkrete tiltak for å gjøre enkelte kommunale bygg og noen sentrale fellesområder i kommunen lettere tilgjengelige for mennesker med bevegelseshemninger.

Slik gjør vi det:

- Sikre våre muligheter, positivitet, vennskap og vertskap, erfaring og forventninger, sikre vår egenart og kvalitative egenskaper. Spesielt sikre trygghet og åpenhet i de store endringene vi alle og hele øysamfunnet står overfor på kort og lang sikt, og være et levende øysamfunn.
- For å fremme folkehelsen på Kvitsøy skal kommunen planlegge og tilrettelegge for flere turstier, friområder og muligheter for å drive friluftsliv i form av fiske i sjøområdene og i øyriket rundt Kvitsøy.
- Kvitsøy kommune kan være stolt over sine helse- og omsorgstjenester. Få kommuner i Norge kan gi et tilsvarende faglig og individrettet tilbud både kvalitativt og kvantitativt. Dette ønsker vi å fortsette med, men samtidig er det viktig å stadig tenke kostnad-nytte-effekt av prioriteringene vi velger.
- Fremme god helse og redusere helseforskjeller.
- Ivareta helsehensyn i planleggingen.
- Legge til rette for gode valg for egen helse i hverdagen.
- Fremme god helse og sunne vaner hos barn.
- God helse og trivsel i arbeidslivet.

6.4 Energi, miljø, klima

Kvitsøy har som øysamfunn en naturlig geografisk avgrensing. Beliggenheten ytterst mot havet gjør folk og natur spesielt utsatt for naturens krefter gjennom vind og vær og for følgene av klimaendringer. Å legge bærekraftperspektivet til grunn som en sentral forutsetning for samfunnsplanleggingen er derfor viktig.

Kvitsøy skal ha som mål å være i forkant og peke ut en tydelig retning som miljø- og klimasmart lokalsamfunn. Både kommunen som organisasjon, næringslivet og privatpersoner har medansvar for å bidra til en bærekraftig forvaltning der naturens ressurser ikke overforbrukes. Utfordringene er flere. Elforbruket er for eksempel høyt i kommunale bygg grunnet en eldre bygningsmasse. Selv om bilholdet foreløpig er lavt, brukes bilen relativt mye på korte strekk. Å bli landfast vil føre til mer biltrafikk, og Kvitsøys befolkning må vurdere hvordan en skal møte den utfordringen. I forbindelse med kommuneplanrullering og folkemøter har det kommet innspill om at kommunen bør satse mer på alternativer til biltrafikk. Siden Kvitsøy er en

avgrenset kommune med korte avstander er det mulig å gjøre tiltak som kan fungere godt. Mulighetsrommet og innspill fra befolkningen handler om alt fra bilfri øy og/eller autonome busser, til det å satse mer på sykling og gange ved å tilrettelegge bedre for det. Det finnes mange nye og spennende satsinger som kan fungere godt på Kvitsøy.

For å få enkeltpersoner til å endre vaner må det ofte settes inn konkrete tiltak/restriksjoner fra overordnet myndighet for å få til endring. Å bli bilfri, eller tilnærmet bilfri ville gitt Kvitsøy stor oppmerksomhet regionalt og nasjonalt. Det ville også gitt Kvitsøy et klimavennlig image. Det er ikke sikkert at dette bør være fokuset og målet, men heller det at Kvitsøy som samfunn kan bidra til et bedre klima for kommende generasjoner samtidig som mer fokus på gange og sykkel vil gi en betydelig folkehelsegevinst, samt en positiv profil som samfunn.

En øy uten biler er kanskje for visjonært, men om Kvitsøy hadde hatt tilgang på en miljøvennlig, billig og fleksibel transport-/kollektiv-løsning på øya, ville kanskje ikke behovet for bil vært så stort. Kombinert med sykling og gange kan det vært en positiv og fremtidsrettet løsning for Kvitsøy.

Ferja er i dag den viktigste uformelle møteplass. Når den forsvinner vil det kunne påvirke det sosiale aspektet, og dette kan det være fornuftig å ta med i videre planlegging. Tilrettelegging for møteplasser blir viktig, og samkjøring kan være en fornuftig løsning. Bildeling og bilkollektiv blir stadig mer vanlig og kan være et alternativ for Kvitsøy. I stedet for at alle eier og kjører hver sin bil, kan heller det å dele kostnadene med andre være et alternativ. Dette kan også gi mindre behov for parkeringsplasser. Å legge til rette for lademuligheter for El-biler bør også sees på for å bidra til at flere velger utslippsfrie og miljøvennlige biler.

Kommunen bør frem mot realiseringen av Rogfast være åpen for nye muligheter innenfor transport, ha

“ Kvitsøy, det er unik natur; en øy med fantastisk landskap, stille og storm, flere hundre holmer og skjær og en kystlinje mot både storhavet og fjorden „

Fra føringsdokumentet til kommunestyret

fokus på klimavennlige løsninger og sammen med Rogaland fylkeskommune/ Kolumbus vurdere, og gjerne utrede ulike muligheter innen samferdsel og mobilitet både internt på Kvitsøy og til/fra Kvitsøy.

En bærekraftig lokal utvikling tilsier blant annet bevisst satsing på fortetting og nybygging i eksisterende sentra i stedet for utbygging av nye boligområder. Transportbehovet bør telle tungt både når man vurderer lokalisering av boområder og arbeidsplasser. Tradisjonen med å legge bygninger på lune steder i le for vinden bør videreføres. Utbygging av gang- og sykkelveger vil kombinere redusert mobil forbrenning og fremme helse og trivsel for befolkningen. Avstandene på Kvitsøy er små, og ved bevisst satsing på flere turveier, gang- og sykkelstier vil man legge til rette for at både fastboende og turister kan leve mer miljøvennlig. Redusere bruken av plast og varer, redusere utslipp i landbruket, gjenvinning og avfallshåndtering samt å få kartlagt forurensset grunn på land bør være prioriterte områder på Kvitsøy. Dette sammen med holdningsskapende arbeid økt miljøengasjement blant innbyggerne.

Konkrete klimatilpasningstiltak er nødvendig for å møte forventninger om mer ekstremvær og store nedbørsmengder i perioder. For et øysamfunn med lite landareal og omgitt av hav på alle kanter vil en forventet havstigning på 50-100 cm de nærmeste 100 årene kunne få mer alvorlige konsekvenser enn for de fleste andre kommuner i Norge. Som ledd i revisjon av arealdelen er kote 2,35 moh lagt inn i kartet. Stipulerte konsekvenser av havnivåstigning og stormflo for bebyggelse og infrastruktur tilsier videreføring og innstramming av kommuneplanens bestemmelser om at isolerte bygg for varig opphold skal ligge på min. kote 2,35 moh.

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy kommune skal gjennom all lokal planlegging og forvaltning være bevisst på og legge til rette for at kommunen, befolkningen og næringslivet kan ta miljøvennlige valg.
- Det er et mål å oppnå betydelig lavere forbruk av energi og ressurser til oppvarming og transport.
- Ved etablering av ny infrastruktur og nye bygninger skal man legge stor vekt på tiltak som kan redusere faren for ødeleggelser som følge av uvær, havnivåstigning eller andre risikoforhold.

Slik gjør vi det:

- Kommunens klima- og energiplan skal erstattes av ny klima- og miljøplan.
- Transport på Kvitsøy må i størst mulig grad bygge på fornybar energi. Både innen privat- og offentlig sektor.
- Utrede nye muligheter innenfor transport og gjøre oss attraktiv som testkommune.
- Bidra til at flere velger miljøvennlige biler (f.eks. El-bil) ved at det lages incentiver for å velge dette (f.eks. gratis ladestasjon).
- Det skal legges til rette for flere gang- og sykkelveier og turstier som kan bidra til at folk i størst mulig grad kan nå aktiviteter og tilbud til fots eller på sykkel.
- Nye bygg skal som hovedregel realiseres gjennom fortetting og nybygging i eksisterende bygningsområder.
- Energieffektivisering skal ha høy prioritet i arbeidet med rehabilitering av eksisterende bygningsmasse og nybygg i kommunal regi.
- Det vil ikke tillates etablering av isolerte bygg for varig opphold i strandsonen lavere enn kote 2,35 moh

6.5 Beredskap

Alle kommuner kan bli rammet av ulykker og kriser som i art og omfang forårsaker betydelige skader, og som setter liv, helse, miljø og materielle verdier i fare. Samfunnsviktige funksjoner som for eksempel telekommunikasjon, vann- og elektrisitetsforsyning er sårbare overfor ekstraordinære belastninger og det er derfor viktig å forberede seg før krisen rammer.

Kvitsøy kommune har ansvar for å sikre sikkerhet og trygghet for innbyggere, samt at miljø og materielle verdier ivaretas på en mest mulig forsvarlig og god måte. For å oppnå dette skal det legges stor vekt på arbeid med risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS), i samsvar med krav i plan- og bygningsloven gjeldende for alle byggeområder i arealdelen og prioritering av forebyggende innsats i forhold til helse, miljø og sikkerhet på hver enkelt arbeidsplass.

Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret pålegger kommunen å lage en overordnet ROS-analyse, en overordnet beredskapsplan som inneholder organisering av kriseledelse, varslingslister samt en oversikt over tilgjengelige ressurser. ROS-analyse ble utarbeidet og vedtatt i 2018, og ny beredskapsplan er under utarbeidelse.

En viktig utfordring i alt arbeid med beredskap er å forankre og implementere mål og tiltak godt nok i hele organisasjonen. For å lykkes best mulig bruker kommunen ledergruppa bevisst i forhold til beredskap. Ledergruppa består av medlemmer fra alle tjenesteområder. Det er videre svært viktig å få både beredskapsledelsen og støttetjenestene med på øvelser.

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy skal prioritere innsats for å ivareta sikkerhet og trygghet for kommunens innbyggere, miljø og materielle verdier. Sikkerhets- og beredskapsarbeidet skal forankres og implementeres i hele organisasjonen. Kommunen skal ha en beredskapsorganisasjon som er godt forberedt på å takle mulige kriser.

Slik gjør vi det:

- Kommunens ROS-analyse og beredskapsplan skal revideres årlig.
- Ledergruppa arbeider kontinuerlig med revisjon av beredskapsarbeid, implementering og øvelser. Beredskapsledelsen deltar jevnlig på øvelser.

6.6 Kulturlivet og kulturminner

Et rikt og mangfoldig kulturliv er en av kvitsøysamfunnets styrker. Antall lag og organisasjoner vitner om en engasjert befolkning som er opptatt av lokalsamfunnet og bidrar aktivt i et variert arbeid for å berike hverdagen for seg selv og andre. Aktiviteten er stor og verdien er dobbel i form av både engasjement hos den enkelte og de kulturarrangement som blir arrangert.

Kommunen har hele det utvidede kulturbegrepet som sitt arbeidsfelt og skal hjelpe til med å skape et godt livsmiljø for innbyggerne i Kvitsøy kommune. Dette innebærer å gi kulturlivet og det frivillige arbeidet gode rammebetingelser gjennom gode planer og økonomisk- og administrativ støtte. I tillegg har kommunen et godt folkebibliotek med kvalitetsmessig høy standard, et museum i utvikling som representerer Kvitsøy sin kultur, egenart og identitet, en aktivitetshall som gir grunnlag for et mangfoldig aktivitetstilbud,

en kulturskole med kvalitet, romslighet og bredde, og en tilrettelegging for bredt spekter av kulturvirksomhet og kulturaktiviteter i et mangfold av kulturuttrykk.

Kvitsøy kommune har museumssamarbeid med Ryfylkemuseet, og i tillegg har humpermuseet sin egen venneforening. Folkebiblioteket har samarbeid med Randaberg folkebibliotek i forhold til biblioteksjef, og kommunen er med i Ryfylke kunstlag. Ung kultur møtes (UKM) arrangeres sammen med Randaberg kommune. I tillegg er det mange lokale

venneforeninger, nedsatte grupper av innbyggere, historielag og foreninger og frivillige som kommunen samarbeider med.

Kulturarenaene er mange og varierte. De lokale husene, bedehus og klubbhus, ivaretar og tilrettelegger for stor frivillig aktivitet og tilbud. Kirken, fyret, biblioteket, humpermuseet, fyrhusloftet og aktivitetshallen er også flotte kulturarenaer med ulike former for kulturtilbud i løpet av året. I tillegg benyttes friluftsområdene Grøningen og Sandrenna, aktivitetsparken og fotballbanen i utøvelsen av ulike arrangement og samlinger.

*“Kulturhistorie
inn i oppvekst
og skole”*

Utvalg fra kommunestyreworkshopen

Det største utviklingsprosjektet i kommunen knyttet til kultur er Kultursentrum Grøningen. Kultursentrum Grøningen er fellesbetegnelse på området på Grøningen bestående av humtermuseet, klekkeriet, fiskemottaket, med friluftsområdet, gjestebrygge, kai og båter rundt. Kultursentrum Grøningen skal ha en helhetlig aktivitet i de tre bygningene, hvor humtermuseet er grunnsteinen, og hvor hver enkelt aktivitet

som plasseres i, eller utenfor, bygningene skal forsterke hverandre og være en ressurs for hverandre og utviklingen.

Kultursentrum Grøningen skal gi opplevelse av Kvitsøy sin historie og identitet i både fortid og nåtid, gjennom både bygningene med utstillingene og gjennom aktiviteten som er i bygningene og i området. Målet er aktivitet som gir både innbyggere og besøkende gode opplevelser, og at sentrum fremstår levende, og som en ressurs for øya.

Lokale kulturminner representerer en uerstattelig ressurs; viktig historisk kunnskap kan gå tapt om de ødelegges eller forringes. Kvitsøy har også kulturminner av nasjonal interesse som både Riksantikvaren og de regionale kulturminnemyndigheter har ansvar for å ta vare på. Mangfoldet av kulturminner er med på å «fortelle» Kvitsøys spennende historie og gi bidrag til å forstå livsvilkår og identitet til kystfolket ute ved havet. Å ta vare på kulturminnene er derfor like viktig for lokalbefolkningen som for regionale og nasjonale bevaringsmyndigheter. Kulturminneplanen gir en god beskrivelse og handlingsplan for Kvitsøy sine kulturminner og beskriver på en god måte «Kvitsøy sine særpreg og kvaliteter». Dette gir en god identitetsforståelse av Kvitsøy som er god å ha med seg inn i fremtiden med tanke på fastlandsforbindelse/Rogfast og eventuelle kommunereformer.

Kvitsøy har marinemaler Lauritz Haaland som kjent kunstner på øya og har maleri av han i dagligstuen på kombiserteret. I tillegg har Kvitsøy hatt flere kunstnere. Magne Adolfsen er en av de, men også flere som både kunstnere og amatører. Det er også et ønske om kunst i offentlig rom som vil skape ny tilførsel av uttrykk og mangfold og gi aktivitet til øya og området. Viktig at det som settes opp baserer seg på en fortolkning av identiteten til samfunnet og på den måten passer inn. Det er to planlagte prosjekt under utarbeidelse, «tatt av havet» og «lyden av vind». Det førstnevnte er et kunstprosjekt basert på et minnesmerke over alle de som har omkommet på havet, det andre et informasjonsskilt om Kvitsøy utformet som kunst.

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy skal være et lokalsamfunn hvor det å skape, utøve og oppleve kultur og kunst verdsettes høyt, og hvor både fastboende og gjester kan få positive kulturopplevelser i alle livets faser. Det skal legges til rette for kultur- og kunstaktiviteter som fremmer helse og trivsel og ivaretar lokalsamfunnets kulturarv.
- Kommunen ønsker aktivt å bidra og stimulere til bredde i kulturuttrykk og kulturtilbud og tar ansvar for å ta vare på kommunens kulturmiljøer, kulturminner og historie.

Slik gjør vi det:

- Kvitsøy kommune skal være en positiv samarbeidspartner og støttespiller for det frivillige kulturlivet, også gjennom økonomisk støtteordninger. Kommunens ulike kulturarenaer skal brukes slik at aktiviteter utfyller hverandre og gir gode vilkår for kulturlivet og lokale kunstnere.
- For å gi tilbud til alle grupper i lokalsamfunnet tas det sikte på å supplere det frivillige kulturlivet med de kulturuttrykk som ikke dekkes, slik at det i størst mulig grad gis en bredde i kulturuttrykk.
- Gjennom jevnlig oppdatering/oppfølging av kulturminneplanen skal Kvitsøys mange verdifulle kulturminner og kulturmiljø sikres for kommende generasjoner.

6.7 Samferdsel og infrastruktur

For et øysamfunn som Kvitsøy har samferdsel alltid vært en livsnerve. Fastlandsforbindelse vil skape en ny situasjon mht.

kommunikasjoner til og fra øya, men temaet vil fortsatt være viktig for både kommunen og lokalsamfunnet, næringslivet og innbyggerne.

I perioden frem til åpning av Rogfast vil et godt og fleksibelt båttilbud fortsatt være avgjørende for Kvitsøy. Når fastlandsforbindelsen ferdigstilles mot slutten av planperioden, vil fokuset endres og oppmerksomheten rettes mot kollektivtilbudet gjennom tunnelen. Å bli landfast vil føre til mer biltrafikk, og Kvitsøys befolkning må vurdere hvordan vi skal møte den utfordringen. I forbindelse med kommuneplanrullering og folkemøter har det kommet innspill om at kommunen bør satse mer på alternativer til biltrafikk. Siden vi er en avgrenset kommune med korte avstander er det mulig å gjøre tiltak som kan fungere godt. Mulighetsrommet og innspill fra befolkningen handler om alt fra bilfri øy og/eller autonome busser, til det å satse mer på sykling og gange ved å tilrettelegge bedre for det. Det finnes mange nye og spennende satsinger som kan fungere godt på Kvitsøy.

En sterk økning av trafikkmengden lokalt vil innebære betydelige utfordringer, både fordi veinettet ikke er bygd for stor biltrafikk og fordi det gir trafikksikkerhetsmessige og miljømessige ulemper. Det bør derfor planlegges for god tilgang på innfartsparkering og tilrettelegging for at folk kan komme seg rundt på Kvitsøy på bilfrie, klimavennlige og trafikksikre måter. Flere løsninger og muligheter kan vurderes, forslag i folkemøter viser at befolkningen på Kvitsøy er åpne for å tenke nytt. Det er bred forståelse for at tunnelen gir lokale trafikktutfordringer og behov for begrense trafikkmengden så mye som mulig. Det skal være fokus på tilrettelegging for gående og syklende.

Endringene i samferdsel og trafikkmønster byr på utfordringer, men gir samtidig Kvitsøy som samfunn muligheter til å fastsette standarder og mål som kan bidra til å utvikle lokalsamfunnet i den retning befolkningen ønsker – i samsvar med visjonen om å bevare Kvitsøys særpreg og kvaliteter som bærekraftig og levende kystsamfunn blir ivaretatt. I et slikt perspektiv skal trafikksikkerhet settes i fokus.

Slik vil vi ha det:

- Frem til realiseringen av Rogfast skal det jobbes for å opprettholde og videreutvikle et best mulig båt- og busstilbud.
- Når Rogfast åpnes, er målet et kollektivtilbud med buss til/fra Kvitsøy som ivaretar befolkningens behov og gir god fleksibilitet. Kvitsøy skal i fremtiden ha et godt, fleksibelt, miljøvennlig og fremtidsrettet transportsystem internt på øya, med trafikksikkerhet som et hovedsiktemål.

Slik gjør vi det:

- Trafikksikkerhetsplanen for Kvitsøy skal revideres og ta høyde for nye utfordringer etter Rogfast.
- Det skal planlegges for å tilby gode parkeringsløsninger og å begrense trafikkmengden, spesielt i sårbare områder som Ydstebøhavn og Leiasundet.
- Tilrettelegging for gående og syklende skal ha høy prioritet.

6.8 Strandsone og friluftsliv

For å kunne gi fastboende og besøkende tilgang til den unike kystnaturen og legge til rette for fritidsaktiviteter og båtliv er det viktig å sikre deler av strandsonen for allmennheten. Tilrettelegging for fritidsaktiviteter og båtliv i Sandrenna og på Grøningstraen, som er kommunens friområder og badestrender, er prioriterte tiltak for kommunen. Moloen på Ydstebø, som ble oppgradert etter at en vinterstorm tok den, er viktig for selve havnebassenget i Ydstebøhavn, men er også et besøksmål som vil bety en viss forlengelse av havneområdet. Prioritering av arbeid for å tilrettelegge moloen som del av tursti vest må være et tiltak som diskuteres og gjennomføres i samråd og samarbeid med grunneierne. Kvitsøy har begrenset med landareal, så friluftsliv på sjøen er derfor viktig for Kvitsøys egne innbyggere. Farvannet og de gamle havnene på Kvitsøy

er også populære utfartsområder for fritidsbåteiere i hele regionen.

Også store deler av Kvitsøy for øvrig brukes hyppig og mye som utfartsområde både av fastboende, hytteeiere og tilreisende båtfolk. Regelverket for bruk av øyene er lite kjent og bør gjøres mer tilgjengelig både internt i kommunen og gjennom informasjonskanalene til Ryfylke friluftsråd. Det er viktig for bruken av naturperlene at brukerne tar hensyn til naturens og vegetasjonens sårbarhet og kjenner bestemmelsene for fuglefredningsområde, samt informasjon om hensynsfull bruk av naturområdene pga. beitende sauer og fugleliv, reglene for jakt etc. Videre er det en oppgave å informere og bevisstgjøre båtfolket om kjøreregler på sjøen og i utfartsområdene. Dette også i forhold til støyende aktivitet på sjøen som for eksempel vannscooterkjøring.

Nasjonalt er det et overordnet mål at alle norske kommuner skal ha minst en tursti tilrettelagt etter reglene for

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy skal bidra til at det unike kystlandskapet i størst mulig grad skal være tilgjengelig for allmennheten. Det planlegges for flere tilrettelagte turstier og friområder, herunder å bidra til universell utforming slik at også bevegelseshemmede kan få tilgang til enkelte områder.
- At minst mulig plast kommer ut i naturen.
- Holde kysten og strandlinjen ren og fri for plast og annet avfall.

universell utforming. Eksisterende turstier på Kvitsøy er noe bratte, og det er lite sammenhengende grøntstruktur hvor folk kan bevege seg over lange strekninger uten å måtte gå over privat grunn.

Forholdet mellom privat eie og tilgang for allmenheten kan by på utfordringer. Så langt har kommunestyret i Kvitsøy valgt en forsiktig tilnærming til et eventuelt press for å få grunneiere til å selge arealer til friområder og turstier. Det vil alltid være en avveining om man skal satse ene og alene på forhandlinger og frivillige avtaler eller om kommunen i enkelte tilfeller skal tilegne seg områder ved bruk av ekspropriasjon.

Plastforsøpling er blitt en utfordring til havs og langs kystlinjen vår. Plastavfall dekker allerede enorme arealer av verdenshavene, og lokalt har det i de siste årene hopet seg opp større og mindre biter av plastkabler i fjæra. For å kunne nyte godt av den flotte kystlinjen er det viktig at den ikke forsøples. I Kvitsøy er det et godt frivillig engasjement for å holde strandlinjen ren.

Slik gjør vi det:

- Det igangsettes et turstiprosjekt med målsetting om å etablere flere turstier på Kvitsøy.
- Det skal utarbeides ny kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet.
- Det skal i samarbeid med Ryfylke friluftsråd igangsettes en mulighetsstudie for økt satsing på friluftsliv på Kvitsøy.
- Redusere forbruket av plast, informasjonskampanjer og ryddeaksjoner.

6.9 Næringslivet

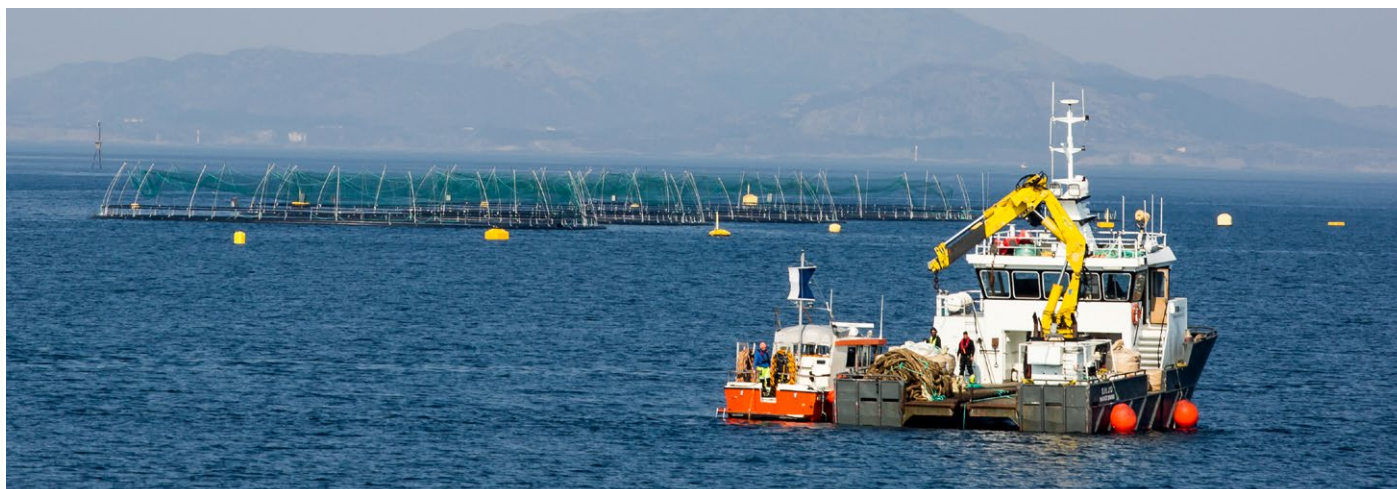
Ett av samfunnsdelens langsiktige mål for Kvitsøy er å «møte nye utfordringer og muligheter med åpenhet, kreativitet og innovasjonskultur og legge grunnlag for bærekraftig verdiskaping og vekst». For å opprettholde et livskraftig lokalsamfunn er det viktig å stimulere til bærekraftig næringsutvikling og bidra til at flest mulig innbyggere kan ha arbeidsplassen sin i kommunen. Samfunnsutviklingen skaper effektiviserings- og strukturendringer som medfører at mange eksisterende arbeidsplasser blir overflødige. Det er en viktig oppgave å legge langsiktige strategiske føringer for utvikling av næringer og arbeidsplasser som sikrer fortsatt god og stabil sysselsetting innenfor kommunens grenser.

For å lykkes er det viktig å diskutere og ta stilling til følgende utfordring: Hvilke typer

næringer er det naturlig og ønskelig å satse på Kvitsøy? Vurderingene må ta utgangspunkt i eksisterende næringsvirksomhet, lokalsamfunnets naturlige forutsetninger og ressursgrunnlag, tilgang på og behov for arealer etc. Utviklingspotensialet som vil følge av Rogfast må vurderes spesielt.

Fiskeri/havbruk og landbruk har historisk vært Kvitsøys hovednæringer. Oversikten over eksisterende arbeidsplasser i kommunen (2017) forteller imidlertid at andre former for sysselsetting har overtatt primærnæringsens dominerende posisjon. Bygg- og anleggsvirksomhet, transport og lagring og kommunal tjenesteyting sysselsetter til sammen cirka 80 % av alle som har arbeidsplassen sin på Kvitsøy. Fiskeri/havbruk og landbruk representerer i dag kun 6-7 % av den lokale sysselsettingen, men de bruker og holder store arealer i god stand. Kommunen har kun noen få arbeidsplasser innen overnattings- og serveringsbransjen.

I en av de ferske temaplanene omhandles og diskuteres vilkår og satsingsområder for fremtidig næringsutvikling i kommunen. Det er bred enighet om at lokal verdiskaping må ta hensyn til og tilpasses kystsamfunnets særpreg og kvaliteter: den unike og spesiell kystkulturen, nærheten til havet og dets muligheter og utfordringer, et unikt kulturlandskap med idylliske og historiske bomiljøer og kort vei til og fra et stort marked. Temaplanen anbefaler følgende hovedføringer for strategisk og bærekraftig lokal næringsutvikling på Kvitsøy:

- Lokal næringsstrategi skal støtte opp under og gi utviklingsmuligheter for eksisterende næringsliv, med basis i kommuneplanens visjon og langsiktige mål.
- Som ledd i arbeidet med å ta vare på det unike kulturlandskapet skal landbruksaktiviteter styrkes og støttes.
- Naturgitte forutsetninger og kystsamfunnets historie tilsier videreutvikling av havbruksnæringer og akvakultur.
- Reiseliv bør bli en vekstnæring, med hovedfokus på nisjeprodukter og kvalitetsturisme.
- Næringer som f.eks. storindustri, plattformoppbygging etc. er uaktuelle.

Landbruksnæringen på Kvitsøy trenger å omstilles. Brukene er små, og det er behov for tilleggsnæringer for å videreutvikle driften på økonomisk forsvarlig måte. Det kan ligge et betydelig utviklingspotensial i kombinasjonen landbruk, bioøkonomi og reiseliv. Ifølge Rogaland fylkeskommunes strategi for økt verdiskaping og sysselsetting gjennom kobling av bioøkonomi og blå og grønn sektor bør Kvitsøy kunne ha betydelig utviklingspotensial for satsing på bioøkonomi.

Kvitsøy har lang tradisjon for både sjøfiske og hummerfiske, og det er i kommuneplanen avsatt arealer til akvakultur både på land og i sjø. Østers og kamskjell er delikatesser som i større grad kan tilbys markedet og skape nye arbeidsplasser. Kommunen bør derfor satse videre på produksjon og foredling av sjømat.

Videreutvikling av primærnæringene gir nye muligheter for merkevareproduksjon av kortreiste produkter fra blågrønn sektor: Kvitsøylam, Kvitsøylaks, Kvitsøyhummer, Kvitsøyull etc. Også lokalt produserte industriprodukter som vinduer, dører eller båter og lokale entreprenørtjenester er kjent for sin høye kvalitet. Som ledd i lokal næringsstrategi bør det være et mål å utvikle merkevareproduksjon som kan sette Kvitsøynavnet på kartet med høy kvalitet som suksesskriterium.

“ Vi er stolte av Kvitsøy som leverer tjenester fullt på høyde med det andre kommune tilbyr sine innbyggere ”

Fra føringsdokumentet til kommunestyret

“ Vi ønsker å stå rustet for fremtiden. Vi ønsker å være kreative og innovative ”

Fra føringsdokumentet til kommunestyret

Økt satsing på reiselivet bør baseres på Kvitsøys identitet og særegenhet. Kvitsøy egner seg for eksempel godt for sykkelturisme, vandringsturer og guidede gruppeturer. Ved å ta utgangspunkt i kultur, historie og natur kan man i noen grad kontrollere turiststrømmen og unngå for mye trafikk og for stor tilstrømning av folk. En bærekraftig strategi for reiselivsutvikling bør derfor skje i planlagte og kontrollerte former. Det bør satses på reiselivspakker med tilbud om overnatting, lokal mat, et mangfold av aktiviteter (eks.sjøfiske, besøk på Hummermuseet, vandring i kulturlandskapet, matkurs etc..) og lokal historiefortelling av høy kvalitet.

Kvitsøys reiselivsstrategi bør ha større fokus på kvalitet enn på kvantitet. Undersøkelser viser at stadig flere turister som besøker reiselivsdestinasjoner i Norge, er på jakt etter «locals places» med stillhet og ro, samt muligheter til å møte lokalbefolkningen. Kvitsøy bør ha et unikt potensial for å utvikle slike former for kvalitetsturisme.

I en fremtidig utvidet satsing på reiseliv som vekstnæring bør kultur inngå som en viktig ingrediens. Hele Kvitsøy er fylt med gammel kystkultur der landskap, kulturminner, naust, hus og tradisjoner utgjør en helhet som kan utnyttes i målrettet kulturbasert næringsutvikling. Grøningen representerer en ressurs med både Hummermuseet og det tilrettelagte friområdet Grøningstraen. Det gamle fiskemottaket ved siden av Hummermuseet skal utvikles til kultur og opplevelsessenter. Byggene rommer allerede i dag både næring og museum og har potensial for fremtidig aktivitet som møtelokaler, kafe/restaurant og utstillings-lokaler for kunst og historiske gjenstander.

En slik satsingsstrategi forutsetter at kommune, frivillige lag og organisasjoner, næringsliv og ressurspersoner samarbeider tett. Reiseliv gir ikke bare inntekter for de som driver tilbudene, men gir også grunnlag for å opprettholde et høyere tjeneste- og servicetilbud til lokalbefolkningen. Et

viktig mål fremover må være å legge til rette for tjenester og opplevelser slik at de besøkende kan få et mest mulig bredt og unikt opplevelsprodukt. En bærekraftig reiselivssatsing innebærer også en vurdering av hvilke turistgrupper man ønsker å satse på, og hvor mange besøkende det er fornuftig å tilrettelegge for.

Blant eksisterende næringer på Kvitsøy er bygge – og anleggsvirksomheten stor og viktig. En bærekraftig næringsutvikling bør gi utviklingsmuligheter for denne næringen, i samsvar med nye utfordringer og miljøkrav. Nytenking og innovasjon knyttet til nye energiløsninger med bruk av energikilder som solceller, vind etc. representerer både en utfordring og potensial for utvikling. Næringen må sikres tilstrekkelige arealer. Bygg- og anleggsbransjen i kommunen har erfaringer med lokal byggeskikk, en kompetanse som blant annet etterspørres i arbeid med lokale restaureringsprosjekter i spesialområdene for bevaring.

Næringsutvikling forutsetter tilgang på egnede arealer. Kvitsøy har en stor arealmessig ressurs i næringsarealene på Krågøy, som er ferdig planert og har god tilgang til infrastruktur med vei, vann og strøm. Området er egnet for et mangfold av næringsaktiviteter innen industri, akvakultur, landbruk, kontorfasiliteter og reiseliv.

Det gjenstår et strategisk utrednings- og utviklingsarbeid for å avklare hvordan områdene på Krågøy kan utnyttes best mulig, i tråd med den lokale næringsstrategien. Bruken av arealene bør tilpasses de overordnede mål om å prioritere en målrettet blågrønn samfunnsutvikling og næringssatsing. Blågrønne næringer passer utmerket i området - med kombinasjon av havbruksnæring/akvakultur/forskning, matsenter for sjømat, reiselivstiltak, hotell/overnatting, landbruksformål etc. En blågrønn utviklingsstrategi vil også være i tråd med anbefalinger fra kommunens eksterne samarbeidspartnere.

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy skal ha som mål å opprettholde flest mulig eksisterende arbeidsplasser og satse spesielt på økt verdiskaping og vekst innenfor blågrønne næringer og kulturbasert reiseliv. All næringsutvikling skal skje i samsvar med kommuneplanens visjon om å bevare Kvitsøys særpreg og kvaliteter som kystsamfunn og sikre en bærekraftig utvikling.
- Næringsutviklingen skal skje i samsvar med en bærekraftig strategi basert på tett og konstruktivt samarbeid mellom Kvitsøy kommune, lokalt næringsliv, regionale næringsaktører og fremragende forsknings- og utviklingsmiljø regionalt og nasjonalt.
- I all langsiktig planlegging skal næringsformål og hensyn til fastboendes og besøkendes behov for tjenester, servicefunksjoner og sosiale og kulturelle møteplasser og opplevelser ses i sammenheng.

Bærekraft skal være en gjennomgående rød tråd i all næringsutvikling som planlegges på Kvitsøy i fremtiden. Kommunen har så langt stilt seg positiv og vil fortsatt stille kommunale ressurser til rådighet for forskning og utvikling av miljøvennlige energiformer.

6.9.2 Hotell på Kvitsøy

Kvitsøy i fremtiden skal satse mer offensivt på blågrønne næringer og bevare og videreforedle sine kvaliteter knyttet til natur og kultur. Natur- og kulturbasert reiseliv bør derfor bli et prioritert utviklingsområde. Kvitsøy har unike naturgitte forutsetninger, et kulturelt særpreg og etter at Rogfast er etablert nærhet til et stort og kjøpekraftig internasjonalt marked. Det er dette som gjør Kvitsøy på mange måter jomfruelig og samtidig sårbar. Det blir færre og færre steder som har denne muligheten.

Det kan vurderes etablering av et særegent hotell med beliggenhet på vestsiden av Kvitsøy, ut mot storhavet – i flotte omgivelser og storslått natur. Målet er å skape et hotell med kvaliteter som vekker internasjonal interesse. Hotellets konsept må utvikles i tråd med Kvitsøys verdier. Hotellet skal styrke kommunen økonomisk og spille en rolle for bevaring og foredling av Kvitsøys kulturelle arv og historie.

Kystsamfunnet og kulturlandskapet har formet Kvitsøybuen som mennesker og samfunn, og gitt Kvitsøy heder og aksept for valgene Kvitsøybuen har tatt. Det er nettopp dette særpreget som er etterspurt og som er det mest bærekraftige. Kvitsøy bør fokusere på det motsatte av bruk og kast, volumløsninger og masseturisme. Kvitsøy sitt særpreget er øyas største kvalitet. Eksklusivitet og kvalitet er nøkkelord. Kvitsøy er allerede attraktiv, og det bør sikres at det i fortsettelsen er like ekte og autentisk som det er i dag. Kvitsøy har som nevnt store naturopplevelser og en unik kulturhistorie å by på. Kvitsøy bør legge til rette for deltakelse og aktiviteter i naturen og å spre disse flere steder enn som en stor klynge på ett sted. Fotavtrykkene må gjøres så små som mulig. Kvitsøy har knapt med landressurser.

De forelagte hotellplanene er visjonære og vil kunne bety spennende utviklingsmuligheter for Kvitsøy. Ulempene er imidlertid flere og åpenbare. Det gjelder forhold som kulturvern, naturvern, landskapsvern, 100 metersbelte, landbruk mm. Konsekvensene av et hotell på vestsiden av Kvitsøy må utredes og vurderes grundig. Saken har nylig vært til politisk behandling der det ble vedtatt at planer om hotell på vestsiden av Kvitsøy tas med videre i arbeidet med å rullere kommuneplanen for perioden 2018-30.

Slik gjør vi det:

- Kommunestyret skal ved den årlige rulleringen av kommuneplanens handlingsdel vurdere og vedta hvilke konkrete tiltak som skal prioriteres med tanke på oppfølging og omsetting av næringspolitiske mål og strategier i kommuneplanen og temaplan for næring.
- Kvitsøy kommune skal være positiv til privat nyskaping innen landbruk, fiskeri, havbruk og andre næringer og vil så langt mulig bidra til at private næringsaktører sikres gode lokale rammebetingelser og utviklingsmuligheter mht. tilgang på arealer, lokaler og andre forhold av betydning for næringsvirksomheten. En blågrønn næringsfilosofi skal legges som hovedføring for utviklingen.
- I arbeidet med å videreutvikle sentrumsområdet i/rundt Ydstebøhavn skal det legges vekt på gode løsninger som fremmer samhandling mellom næringsliv og frivilligheten i kommunen. «Sentrumsområdet» i nedre del av Melinggarden skal videreutvikles samtidig som det skal legges til rette for et tilfredsstillende service- og aktivitetstilbud også i «hovedgaten» i Ydstebøhavn. De nye sentrumsplanene skal ha som mål å skape et attraktivt og levende lokalsamfunn i hele Ydstebøhavnområdet og se tilbudene fra Vollsøy til Grøningen i en helhetlig sammenheng.
- Det skal igangsettes et utredningsarbeid for å utvikle en fremtidig reiselivsstrategi med økt overnattingskapasitet. Strategien skal være lokalt forankret og ivareta og videreutvikle Kvitsøys særpreget og kvaliteter.

6.10 Kommunen som organisasjon

I tillegg til kommuneplanen som det overordnede styringsdokumentet, har Kvitsøy kommune aktive driftsplaner. Sammen med det årlige budsjettet som detaljert styringsdokument. Budsjettkontrollen og økonomien er god, og muligheten for investeringer gjør at kommunen fremstår som utviklings- og fremtidsrettet. For å kunne bestå som egen kommune er det vesentlig med god økonomistyring, god tjenesteleveranse og en god ivaretagelse og forvaltning av personell. Kvitsøy har i perioder, i likhet med andre små kommuner, personalmessige utfordringer med å rekruttere og holde på kvalifisert arbeidskraft. Få tilsatte innebærer generelt stort arbeidspress og krav til nøkkelpersonale om å dekke et bredt generalistområde med stort mangfold av arbeidsoppgaver.

Som liten kommune har Kvitsøy relativt begrenset handlingsrom, både i forhold til økonomi, ressurser og utvikling. Kommunen utnytter det handlingsrommet en har, men opplever at nye lovkrav i forhold til bemanning, rapportering og standardisering av digitale tjenester er utfordrende. Organisasjonen har inngått samarbeid med Randaberg kommune innenfor tjenester som krever høy kompetanse. Det gjelder lønn, IKT, NAV, PPT og barnevern. I tillegg er det flere interkommunale selskaper som ivaretar større oppgaver. Innen helse er det samarbeid om legevakt, og flere andre mindre samarbeid eksisterer.

Kommunen som organisasjon er også opptatt av å være et forbilde i forhold til de vedtak som gjøres om etikk, likestilling, sykefravær, integrering og mangfold, miljø og klima. Ulike tiltak og prosjekter gjøres i henhold til disse temaene.

Slik vil vi ha det:

- Kvitsøy kommune har som mål å være en organisasjon som forvalter sine samlede ressurser etter sunne og økonomisk forsvarlige prinsipper og utfører tjenester som befolkningen har krav på og bruk for på en effektiv, brukervennlig og demokratisk måte. Kommunen er opptatt av å tilby arbeidsplasser med arbeidsmiljø der ansatte trives og har utviklingsmuligheter.

Slik gjør vi det:

- I samarbeid med ansatte og innbyggere skal det arbeides konkret med tiltak for å bedre service og effektivitet til det beste både for befolkning og ansatte.
- For å sikre høy trivsel blant personalet i Kvitsøy kommune og gode arbeidsvilkår, skal arbeidsmiljøet settes høyt i tett samarbeid mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene. De ansatte skal gis gode muligheter for opplæring og kompetanseheving.
- Samarbeid med andre kommuner.
- Fremstå utviklingsorientert med fokus på kost-nytte.

7 Veien videre – føringer for arealdelen

“ Vi vil være innbyggere som tar vare på hverandre, som støtter hverandre, både i privat- og forretningsliv. Janteloven skal ikke ha plass i vår kommune ”

Fra føringsdokumentet til kommunestyret

Kommunens arealplanlegging skal ha en forankring i samfunnsplanleggingen og trekke i samme retning. Arealen gir føringer for bruken av vårt felles areal i kommunen. Samfunnsplanen med satsingsområder, delmål, og strategier danner grunnlag for arealdelens utforming og bevisste føringer. I arealplanens kart over det fysiske miljøet, vil man gjenkjenne de satsinger og prioriteringer som er blitt løftet frem i samfunnsdelen. Kvitsøysamfunnets utvikling innen næringsliv, kulturliv og helse de kommende år innebærer også en utvikling av vårt fysiske miljø. Kvitsøy kommune ønsker å være et attraktivt sted å bosette seg. Arealdelen skal fremme en boligutvikling i tråd med ønsket befolkningsvekst. Boligbygging skal i all hovedsak foregå på Melinggarden, og boligutvikling skal skje med en fortetting, hvor kvalitative boligmiljøer kan tilbys. Vi skal så langt det lar seg gjøre unngå å bli for avhengige av bil. Sentrumsutvikling på Kvitsøy er viktig og vil være med på å forsterke stedsattraktiviteten til Kvitsøy. All etablering skal ses i sammenheng med ønsket sentrumsutvikling, hvor tilgjengelige miljøer er viktig, hvor kontakten til vannet prioriteres, og hvor koblinger mellom sentrale punkter sees. Tetthet prioriteres med bakgrunn i at der folk samles og møtes vil det oppstå kontakt og samhandling. Bruk av kai og havn til forskjellige formål (turisme, fiskeri, transport) vil reguleres i tråd med attraktiv sentrumsutvikling. Andre typer av kulturaktiviteter som trenger areal skal fremmes og det skal være åpent for

kunstinstallasjoner. Kulturminner i natur og bebyggelse med kulturhistoriske verdier skal ivaretas. Etablering av mulig overnattingssted i vest er omtalt i samfunnsdelen og område for slik etablering er omtrentlig avsatt. Endelig plassering må nærmere avklares etter grundige utredninger og analyser.

Det skal være enkelt å velge helsemessig og miljømessig transportmiddel til foran bilbruk. Areal for parkering med muligheter for ladestasjon er lagt inn i arealdelen. Trafikksikkerhet skal innarbeides i alle nye planer. Dette betyr bla å sikre gang og sykkelveier i all fortetting. God helse fremmes også gjennom god tilgang på fysisk aktivitet i nærmiljø. Friluftsområder med turområder skal sikres og nærmiljøanlegg er viktig å planlegge for. Natur, landbruk og friluftsliv skal ses i sammenheng. Lokaler for møteplasser og fritidstilbud for grupper i alle aldrer er viktig.

Næringslivets utvikling er avhengig av gode lokaler og til det trengs en gjennomtenkt arealbruk. Næringslokaler trengs så vel for store som for små aktører. En bevisst strategi trengs for å skape miljøer hvor utveksling kan skje mellom næringsdrivere innen samme eller liknende bransjer.

Kvitsøy kommune skal være positive til godt begrunnede prosjekter for nye fritidsboliger som næringsgrunnlag for landbruket.

7.1 Arealbehov fra planprogrammet og andre vedtak

I planprogrammet for kommuneplanarbeidet, vedtatt 12.12.2017, ble følgende arealbehov spilt inn:

Offentlige behov, utvidelse av arealer mellom barnehage/skole og aktivitetshallen, utvidelse av kirkegård.

Oppfølging: Offentlige behov er utredet og vurdert i kapittel 4, og nye offentlig arealer anbefales tatt inn i kommuneplanen på Meling (parkering), ved skole/aktivitetshall, og ved kirken.

Ev. nye næringsområder.

Oppfølging: Behov for nye næringsområder er vurdert i egen Næringsplan, som ble vedtatt i januar 2019. Kommunen har i næringsplanen ikke lyktes med å lokalisere og sikre nye egnede næringsområder for snarlig utvikling, og kommuneplanen inneholder dermed ingen nye næringsområder utover Krågøy. Regionale myndigheter har også vist til arealreservene for næring på Krågøy, som ble regulert i forbindelse med Rogfast-planene. Næringsområdene på Krågøy vil

imidlertid først bli realisert når Rogfast-arbeidet er ferdigstilt (planlagt 2025-2026).

Arealer i sjø til havbruksnæring.

Oppfølging: Vurdering av havbruksnæring inngikk i Næringsplanen, og det ble her konkludert med at det skal gjennomføres et eget prosjektarbeid for utvikling av havbruk/akvakultur, med oppstart 2. halvår 2019.

Fritidsbebyggelse

Oppfølging: Kvitsøy kommune fører fortsatt en restriktiv hyttepolitikk, og egnede områder vurderes både av kommunen og overordnede myndigheter. Kommunen er positiv til meget godt begrunnede hytteprosjekter innen landbruk, prosjekter som viser at gården ønsker å etablere en langsiktig bærekraftig attåttnæring.

Hotell på Kvitsøy

Oppfølging: Foreliggende planer om hotell på vestsiden av Kvitsøy tas med videre i det pågående arbeidet med å rullere kommuneplanen for perioden 2018-30.

Forslag om et utredningsarbeid for å utvikle en fremtidig reiselivsstrategi med økt overnattingskapasitet tas inn i samfunnsdelens handlingsdel i rullert kommuneplan. Strategien skal være lokalt forankret og ivareta og videreutvikle Kvitsøys særpreg og kvaliteter.

I tillegg legges følgende til grunn:

Tettstedsutvikling

Statlige planretningslinjer gir sterke føringer til kommunene om å utvikle kompakte tettsteder som reduserer transportbehov og legger til rette for klima- og miljøvennlige transportformer. I tettstedene i kommunen skal det legges til rette for fortetting boligutvikling, høy arealutnyttelse og transformasjon.

Tettstedene våre skal utvikles på gående og syklende sine premisser. Dette stiller krav til gode trafikale løsninger gjennom sentrum, og at det blir jobbet for gang og sykkelveg inn til tettstedene.

Sette av areal til uformelle møteplasser i tettstedene våre. Møteplassene skal ha universell utforming, kunne brukes av folk i alle aldre og tilrettelegges for flerbruk .

Kvitsøy kommune skal i planlagt rullering av arealdelen vurdere behovet for areal til bolig og næring i tettstedene våre.

Klima, miljø og beredskap

Kommuneplanen sin arealdel må ta hensyn til klimaendringene sin virkning på flomfare og økt havnivå, slik at framtidige byggeområder og infrastruktur er trygge.

Infrastruktur

Vurdere arealbehov i forbindelse med tilrettelegging for friluftsliv, som f.eks. parkeringsplasser og atkomst til severdigheter.

Kulturminner

Verdifulle kulturminne omtalt i kulturminneplanen skal merkes med hensynssone i arealdelen.

8 Handlingsdel

Behovet for nye planer og revidering av eksisterende planer i neste 4 års periode:

Nye planer:

- Reiselivstrategi.
- Ny kommunedelplan for anlegg og områder for idrett og fysisk aktivitet.
- Mulighetsstudie for økt satsing på friluftsliv på Kvitsøy i samarbeid med Ryfylke friluftsråd.
- Byggeskikk og estetikkveileder

Revidering av eksisterende planer:

- Deler av reguleringsplan for Ydstebøhavn skal revideres for å sikre at områdene ovenfor naustrekkene avsatt til fremtidige spesialområde bevaring får avklart reguleringsstatus.
- Reguleringsplan for Grøningen.
- Trafikksikkerhetsplan skal revideres.
- Klima- og energiplan (Klima- og miljøplan)
- Folkehelseplan skal revideres

Kommuneplan for Kvitsøy - 2030
Samfunnsdel

Utkast 02 - 18.06.2019